

Introducció a la criminologia "I"

... perspectiva policial

CURS INTRODUCCIÓ A LA CRIMINOLOGIA I perspectiva policial

1.- CRIMINOLOGIA

- A- Introducció a la Criminologia
- B- Les primeres Escoles criminològiques
- C- Teories Criminològiques
- D- El futur de la Criminologia

2.- VICTIMOLOGIA

- A- Introducció a la victimologia
- B- Concepte de victimització
- C- Principis bàsics per una comprensió victimològica

3.- MÈTODES D'INVESTIGACIÓ

- A.- Coneixement científic i coneixement del sentit comú
- B.- La diferència entre l'objecte d'estudi en ciències naturals i socials
- C.- Coneixement objectiu i Paradigmes
- D.-Mètodes i tècniques d'investigació

4.- PENOLOGIA

- A- La justificació del càstig, models punitius.
- B.- Sistemes de penes en el Codi Penal Espanyol.
- C- La determinació de la pena.
- D.- La llibertat condicional.
- E- Les mesures de seguretat

5.- PREVENCIÓ DE DELICTES

- A- Introducció a la Prevenció de delictes
- B- Classificació dels programes de prevenció
- C- Prevenció a través de models policials proactius.

TEMA 1: CRIMINOLOGIA

A.- INTRODUCCIÓ A LA CRIMINOLOGIA

1.- Concepte de Criminologia

La criminologia és la ciència empírica i interdisciplinària que s'ocupa de l'estudi del crim, de la persona, de l'infractor, la víctima i el control social del comportament delictiu, i tracta de subministrar una informació vàlida, contrastada, sobre la gènesi, dinàmica i variables predictives del crim –considerat com un problema individual i com un problema social-, així com sobre els programes de prevenció eficaç del crim i tècniques d'intervenció positiva en el delinqüent.

En aquesta aproximació al concepte de la criminologia indica algunes de les característiques fonamentals:

a.- Mètode empíric i interdisciplinari.

b.- L'objecte d'analitzar són:

- el delictes
- el delinqüent
- la víctima
- el control social

c.- Amb la funció de:

- explicar i prevenir el crim.
- intervenció en el delinqüent (preferentment)

La definició de Criminologia segons SUTHERLAND és " cos de coneixements del delictes com fenomen social. Inclòs dintre del seu àmbit els processos d'elaboració de les lleis, d'infracció de les lleis i de reacció davant les infraccions a les lleis.

Dintre d'aquesta definició les funcions de la Criminologia són:

a.- L'estudi de les causes del delictes o funció etiològica (estudi del comportament).

b.- Contribuir a les formes de resposta al delictes, control i prevenció.

c.- Estudi dels processos de producció de les lleis penals, com i per què es fan les lleis.

L'aspiració de la Criminologia és l'aplicació del mètode científic propi de les ciències naturals a l'estudi del comportament humà ja que per això ha d'haver teoria i observació de fets empírics i per altres autors la interpretació i comprensió no poden donar-se en les ciències socials ja que només es donen a les ciències humanes.

La Criminologia al ser el conjunt ordenat de la ciència experimental del crim, de l'infractor de les normes jurídiques, del comportament socialment negatiu i del control d'aquest comportament no pot estar basada en especulacions, opinions i judicis de valor per si s'ha de referir preferentment a fets observables de mode sistemàtic, ordenats que puguin constituir l'objecte d'una investigació empírica.

En el terme empíric es refereix a un tipus d'investigació que està més fundada en l'observació que en arguments u opinions, encara que dintre de la Criminologia també existeix lloc per l'opinió i la interpretació.

2.- Sorgiment de la Criminologia

Existeixen varies concepcions sobre el naixement i desenvolupament de la Criminologia, ROCK (1994) distingeix aquestes fases:

a.- Entre els anys 1500 – 1750 (fase precriminològica) quan els escrits es van realitzar de forma novel·lesca.

b.- Entre els anys 1750 – 1830 quan es van caracteritzar pel seu esperit filantròpic i de reforma penal.

c.- Entre els anys 1830 – 1890 quan l'Estat comença a organitzar-se de forma moderna i es creen les forces de policies i judicials, on la Criminologia apareix com una ciència mèdica per corregir la delinqüència.

d.- Entre els anys 1890 – 1960 quan la Criminologia està caracteritzada com disciplina acadèmica.

e.- A partir dels anys 1960 la Criminologia comença a estar més influenciada per la sociologia i d'aquesta forma es separa dels objectius governamentals de només del control del delictes.

La criminologia sorgeix com disciplina acadèmica aproximadament a mitjans del segle XIX després del triomf de la revolució francesa es procedeix a elaborar un Dret Penal d'acord a les noves idees revolucionàries.

Una vegada constituïda la criminologia aquesta es presentarà com un saber que pot reduir la delinqüència mitjançant la prevenció, correcció i l'eliminació de la delinqüència encara que estava quasi enfocada a fer servir el Dret Penal.

Aquesta caracterització de la criminologia com ciència empírica ha continuat fins avui per això el seu grau de correcció es mesura per la seva correspondència pràctica. Les teories criminològiques són empíriques perquè estableix hipòtesis que es poden verificar mitjançant successives investigacions. Encara s'ha de reconèixer que les teories criminològiques evolucionen no només per les modificacions introduïdes per les investigacions empíriques sinó pel canvi de les idees, intuïcions, valors culturals ...

3.- Per què serveix la criminologia?

En primer lloc la criminologia pot ser d'utilitat al tractar amb la delinqüència per reduir-la o prevenir-la per això els investigadors criminològics es valen de:

- a.- teories globals de la delinqüència.
- b.- estudis referits a delictes concrets.
- c.- investigacions relatives a diversos agents e institucions.

En segon lloc la criminologia pot ser d'utilitat pel sistema penal per poder respondre principalment les següents preguntes:

- a.- Es deu criminalitzar una determinada conducta?
- b.- Quins són els efectes de l'aplicació d'una norma penal?
- c.- Quin tipus de pena ha de estar prevista?

En un tercer àmbit la criminologia pot contribuir mitjançant l'orientació psicològica a millorar les respostes en institucions tancades o medis oberts pels delinqüents i pot servir també per dissenyar programes d'atenció a les víctimes de delictes generals o aquells delictes que presenten una problemàtica específica.

FUNCIONS DE LA CRIMINOLOGIA

Cal plantejar-se tres preguntes:

- Finalitat i objectiu dels coneixements que la Criminologia aporta.
- Paper de la Criminologia i del criminòleg en els nostres dies.
- Ressaltar la necessitat que l'Ordenament Jurídic reculli els coneixements que la Criminologia aporta a través d'una política criminal eficaç.

Una de les primeres funcions de la Criminologia és el coneixement científic del fet criminal. L'objectiu és aportar coneixements sobre el fenomen criminal, aquests coneixements deuen tenir l'etiqueta de coneixements científics, serà l'equivalent a coneixement precís / fiable.

És a través del mètode de la Criminologia (mètode interdisciplinari, tècniques empíriques) com es pot reduir el subjectivisme en aquest cas. La Criminologia aportarà un diagnòstic qualificat, fiable del fet criminal.

No només ha de ser una aportació de coneixements, sinó que ha de ser un conjunt de sabers sistematitzat no aïllat. El coneixement és molt més que una summa o acumulació de dades, la Criminologia és el conjunt ordenat, sistematitzat de sabers sobre el delicte, delinqüent, víctima i control social.

Una de les seves funcions és ser una central d'informacions, amb l'aportació de la informàtica, ningú pot posar en dubte que la criminologia pot convertir-se en una gran central d'informació. Així podrà aportar dades rellevants per al legislador i ciències penals.

Però el seu objectiu no és la recollida de dades, la seva funció serà analitzar i interpretar aquestes dades conformement a una teoria. Cal procurar tenir un cos de coneixements que se sustenti en una teoria.

Apareix també com una ciència pràctica, ha d'aportar solucions a problemes concrets, per aquest motiu es consideri una ciència pràctica que aporta solucions útils a les finalitats de la policia, legislador, ciència penal i ciència penitenciària.

S'ha mantingut que la Criminologia ha de centrar-se en la lluita o control de la criminalitat, no correspon a la Criminologia aquesta lluita o control que correspon als poders públics. La seva funció és el saber criminològic, aportant dades per combatre el crim.

Una altra de les funcions és la legitimació o crítica del control social, en aquest sentit la Criminologia mai adopta una postura neutral, la Criminologia o bé defensa un status establert (Criminologia conservadora) o adopta una postura crítica de l'ordre social, el teòric de la Criminologia o bé està a favor de la societat estatalment organitzada o opta per defensar a les minories. Aquí es plantegen dos corrents, la positivista que manté que el sistema social és bo i el delinqüent és dolent, opinen que la pena és benefactora o parteixen de la idea que el que falla és el sistema imperant, l'ordre social el delinqüent no és més que una víctima de l'ordre social, la delinqüència és una conseqüència de l'anterior, la fi de la pena ha de ser resocialitzar o reeducar, aquest corrent és la trucada del etiquetament.

El que es manté amb això és que no es pot ser neutral. O s'és partidari d'una teoria o de l'altra.

4.- Objecte d'estudi i mètodes d'estudi.

En un principi la criminologia es caracteritzava per subministrar un coneixement empíric de les causes de la delinqüència i el processos de criminalització.

L'ampliació del objecte d'estudi de la criminologia es produeix primer amb l'entrada de la víctima en els anys 80.

En els anys 90 s'amplia com nou objecte d'estudi el delicte com fet tractant d'analitzar les condicions puntuals que fan possible el delicte.

El mètodes d'estudi pot fer servir diversos mètodes que li ajudin a estudiar la realitat social, de forma molt breu són:

- a.- Mètodes quantitativs (estadístiques, enquestes, estudis varis...
- b.- Mètodes qualitativs (entrevistes en profunditat, grups de discussió, observació participant, investigació documental...)

MÈTODES I TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ CRIMINOLÒGICA

El mètode que criminòlegs i juristes van a utilitzar, seran mètodes substancialment diferents. Els científics de la Criminologia utilitzaran un mètode basat en l'observació i en l'experimentació, això és lògic ja que la Criminologia és una ciència empírica que utilitza un mètode inductiu.

MÈTODES I TÈCNIQUES

No existeix un mètode unitari i propi de la Criminologia, ens anem a trobar amb diversos mètodes i diverses tècniques d'investigació. El que determinarà que la Criminologia es decanti per un mètode o un altre serà la naturalesa de l'objecte estudiat i la fi d'observació.

Existeix una interdependència mètode – objecte segons l'objecte d'estudi, haurà de correspondre un mètode apropiat, si el que es pretén és estudiar el crim, es va a imposar un enfocament conductual, interessa en aquest cas explicar el pas a l'acte, que és el que desencadena que es produeixi l'acte. Però si el que ens interessa és l'anàlisi del criminal, prevaldrà un enfocament clínic, i si el que pretenem és l'estudi de la criminalitat en conjunt, premiarà un enfocament estadístic.

TÈCNIQUES D'INVESTIGACIÓ EN PARTICULAR

Es caracteritzen per ser un gran nombre: estadístiques, biològiques (estudis genètics), biotipològiques, antropològiques, psicològiques, mèdiques, sociològiques, criminalístiques, clíniques, biogràfiques, documentals, bibliogràfiques i psiquiàtriques.

El mètode estadístic.

1. Es pot establir una distinció entre estadístiques de masses o de sèries.
 - a.- Les primeres abastaran la totalitat de l'activitat criminal d'una població.
 - b.- les estadístiques de sèries se centren exclusivament en un nombre restringit de casos.
2. En segon lloc podem parlar d'estadístiques estàtiques o dinàmiques, les primeres seran aquelles que es van a cenyir a contemplar l'objecte de repòs (en un mateix període de temps analitzaran l'objecte d'una manera estàtica). L'estadística dinàmica contemplarà la criminalitat en moviment, analitzarà les oscil·lacions de la criminalitat durant un període determinat.
3. En tercer lloc existeixen dos tipus d'estadístiques de creació nord-americana. Informes d'autodenúncia i estudis de victimització. Apareixen perquè en realitat les estadístiques reflecteixen la criminalitat registrada, s'escapen tots aquells delictes que no han estat denunciats. Aquests dos tipus d'estadística recolliran la xifra negra. Els informes d'autodenúncia van a possibilitar el càlcul del nombre d'infractors mentre que els estudis de victimització recolliran el volum global i la naturalesa de les accions delictives durant un període.

Existeix una xifra negra de criminalitat no registrada ja que hi ha una gran quantitat de fets delictius que no consten ja que la víctima no va fer la denúncia corresponent, altres vegades pot passar que la víctima presenta la denúncia però que no s'hagi investigat o que la investigació llanci un resultat diferent a l'esperat. García Pablos: "Ni tot delictes transcendeix, ni tot delictes conegut es denuncia, ni tot delictes denunciats es persegueix, ni tot delictes perseguit es castiga ni tota condemna imposada es compleix".

Les taxes oficials de la criminalitat estan molt per sota de les taxes reals. És precisament això el que els informes d'autodenúncia i els estudis de victimització pretenen conèixer la possible participació de l'enquestat en actes delictius.

Informes d'autodenúncia: proporcionen una visió completa i matisada de la veritable distribució de la delinqüència dins de la societat, amb això s'obtindrà informació sobre la personalitat de l'autor, informació sobre les maneres de comissió del delictes, actituds i opinions de l'infractor, freqüència amb que es cometen aquests actes, taxa de criminalitat juvenil.

Però els actes que aporta no són fiables, ja que hi ha individus que informen sobre delictes d'escassa importància, unes altres exageraran o ocultaran la realitat, aquests informes són fiables però cal tenir en compte aquests punts.

Enquestes de Victimització: aportaran dades que provenen de les víctimes de delictes, saber si es va denunciar o no el fet delictiu, relació entre víctima i agressor, modus operandi de l'agressió i la freqüència de victimització...

Aquestes enquestes sorgeixen a EUA en la dècada dels 60. A Espanya comencen a realitzar-se en 1978. Els resultats també s'han d'analitzar amb rigurositat ja que hi haurà ocasions en la qual la víctima exagera o fingirà haver estat víctima de més delictes dels quals en realitat és víctima.

CONCLUSIONS:

- La primera conclusió és que el crim no és patrimoni d'una classe social.
- L'home participa en més activitats delictives que la dona, les taxes de creixement de la criminalitat femenina van en augment.
- Els adults cometes crims més greus que els joves.
- La criminalitat juvenil es troba més difosa del que afirmen les estadístiques oficials.
- Els joves són avui víctimes del delictes en proporció superior a les persones majors.
- Es posa de manifest un fracàs del control penal del crim, això obeeix a una pluralitat de factors, no pot individualitzar-se en concretes instàncies de control, és un fracàs generalitzat.
- S'observa que existeix una xifra negra de major proporció en delictes lleus enfront dels greus.

Per raó de les fonts, les estadístiques es poden dividir en estadístiques policials, que es veuran reflectides en les memòries Conselleria d'Interior, estadístiques fiables que ofereixen una imatge propera a la realitat, s'elaboren mitjançant les dades que aporten totes les comissaries de Catalunya.

Estadístiques judicials: es poden dividir en tres apartats. 1º les memòries de la fiscalia del Tribunal Suprem, informaran sobre l'evolució de la criminalitat i sobre el moviment de les causes durant l'any en qüestió. 2º Memòries del consell general del poder judicial. 3º Estadístiques judicials d'Espanya, són les que elabora l'Institut Nacional d'Estadística.

Estadístiques penitenciàries: apareixen en l'informe general de la Direcció general d'institucions penitenciàries.

TÈCNiques D'INVESTIGACIÓ

1º. Reconeixements mèdics. Existeix una gran quantitat de mètodes per a un reconeixement mèdic (anàlisi, observacions neurològiques...).

2º. Exploració, té un contingut ampli, opera en el camp de la psiquiatria per investigar el caràcter psicopatològic de la personalitat de l'individu.

3º. Entrevista, menys ambiciosa que l'anterior, no requereix per part de l'entrevistador uns determinats coneixements psiquiàtrics o criminològics.

4º. Qüestionari, dirigit a grans mostres i sondejos d'opinió.

5º. Observació, va a actuar com a complement de l'exploració. Es van a analitzar determinades parcel·les del món psíquic i social de l'individu, ofereix un caràcter més delimitat que l'exploració.

6º. Discussió de grup, es va a utilitzar per a l'anàlisi i la teràpia de la personalitat, qui també va a requerir per part de la persona que la dugui a terme una sòlida formació psiquiàtrica i psicològica, versada sobretot en psicoteràpia.

7º. Experiment, consisteix en la provocació d'una situació de fet, es provocarà artificialment una situació. Podem distingir entre experiments de laboratori, tindrem d'una banda un grup experimental i un grup de control. Tots dos seran observats i analitzats en una situació artificial: experiment de camp, l'anàlisi i observació es durà a terme en un hàbitat natural.

8º. Test psicològics, constitueixen el mitjà més ràpid per part dels psicòlegs per determinar la personalitat d'un individu.

9º. Mètodes de mesurament, es pretén arribar a diferenciacions quantitatives, es pretén la quantificació del fenomen, s'utilitzarà l'escala.

10º. Mètodes sociomètrics, investigaran les relacions canviants de cadascun dels membres d'un grup o d'una comunitat, investigant la freqüència o intensitat de determinades relacions elementals.

11º. Mètodes longitudinals, es refereixen als estudis de casos i biografies criminals. Es pretén desvetllar, analitzar la història de l'autor i del seu fet, per a això es va a analitzar la vida i experiències de l'individu.

12º. Estudis de seguiment, pretenen examinar l'evolució de l'individu durant un període determinat de temps, aquesta evolució es farà des de paràmetres psiquiàtrics i psicològics.

13°. Estudis paral·lels investigacions amb grup de control, aquests estudis investigaran amb finalitats comparatives i amb la finalitat de descobrir l'etiologia (causa) del delictes.

Examinar grups de no delinqüents de característiques homogènies.

S'observarà la influència que pugui tenir la falta materna durant la infància.

5.- Relació amb altres coneixements.

a.- *Criminologia i dret penal.* Actualment no tenen la relació d'auxiliaritat que es pretenia al segle XIX. Avui el dret penal continua basant els seus plantejaments i propostes en el binomi delictes penal – càstig com únic factor per mantenir a ratlla els delictes però la Criminologia estudia les diferents realitats socials que incideixen a la criminalitat proposant altres mecanismes de gestió i resolució dels problemes alternatius al càstig i previs a la conducta criminal.

b.- *Criminologia i Criminalística.* La criminalística s'ocupa de les tècniques d'investigació dels fets delictius per obtenir preferentment les proves que serveixen per la incriminació penal per això no s'ha de confondre amb la Criminologia que com hem indicat abans és una ciència empírica i interdisciplinària que s'ocupa de l'estudi del crim, de la persona, de l'infractor, la víctima i el control social del comportament delictiu amb altres objectius.

c.- *Criminologia i política criminal.* La política criminal constitueix un component bàsic de la criminologia però no només des de la vessant de la política estatal sinó amb un àmbit molt més extens.

d.- *Criminologia i victimologia.* Des de l'ampliació de l'estudi per part de la criminologia a les víctimes que eren les grans oblidades en front dels delinqüents algunes posicions teòriques la reclamen com una ciència independent però actualment forma part de la criminologia la investigació de les víctimes del fets delictius i el seu tractament pel sistema penal.

e.- *Altres ciències.* El saber criminològic comprèn altres disciplines com la psicologia, sociologia, dret, pedagogia... i mitjançant aquestes disciplines produir coneixements relacionats amb la criminalitat articulant de forma transversal i pròpia els principals coneixements.

RELACIÓ AMB DISCIPLINES QUE S'OCUPEN DEL CRIM

DRET PENAL

Conjunt de normes jurídic – positives reguladores del poder punitiu de l'estat que defineixen com a delictes determinats pressupostos als quals assignen certes conseqüències jurídiques denominades penes o mesures de seguretat, conseqüències accessòries.

El Dret Penal apareix com una ciència normativa (ha de ser) mentre que la Criminologia apareix com una ciència de l'ésser. Així el Dret Penal va a utilitzar un mètode deductiu mentre que la Criminologia utilitzarà un mètode inductiu i empíric.

Aquestes dues ciències han mantingut unes posicions específiques, la veritat és que són ciències inseparables. El Dret Penal ha de regular la conducta humana externa, així mateix protegirà uns béns particularment importants en la vida social, amb això el Dret Penal evitarà la autojustícia, al mateix temps el Dret Penal exercirà una funció de garantia i que no només protegint determinats béns rellevants, també protegirà a l'individu de possibles atacs il·lícits per part de l'estat (principi de legalitat Art.25 de la Constitució).

El Dret Penal si prescindís de la Criminologia es convertiria en una ciència teòrica allunyada de la realitat criminal, portaria a tenir lleis ineficaces.

Al seu torn la Criminologia necessita del Dret Penal, es delimita l'objecte de la Criminologia, també l'inici de l'estudi de la Criminologia delimitarà que conducta és o no delictiva, això marcarà l'objecte inicial de l'estudi de la Criminologia.

La primera dificultat, és el propi concepte de delicte, dir que la Criminologia és aquella part de la ciència que s'ocupa de l'estudi empíric del delicte no és a dir molt, si no s'indica el que s'entén per delicte, és el Dret Penal qui marca el concepte de delicte, també és cert que la Criminologia no pot limitar-se ni dependre de les canviants normes penals. Al principi tant el criminòleg com el penalista estan subordinats al concepte legal de delicte, el criminòleg si ha de partir d'aquest concepte legal, en un moment determinat pot rebutjar-ho i d'aquesta manera proposar canvis en les definicions legals.

Avui dia es considera que l'objecte de la Criminologia és l'estudi de la conducta desviada i dins d'ella també el delicte o la criminalitat.

La Criminologia també s'ocuparà del procés de definició i de la sanció de la conducta desviada. Al seu torn, tots els coneixements que la Criminologia aporta, han de trobar el seu reflex en el Dret Penal, ja que el Dret Penal és el que impregna el teixit social, imposarà el compliment d'unes normes, si la Criminologia no trobés aquest reflex, no seria més que una ciència teòrica, no una ciència pràctica com és.

Hi ha una necessitat que aquests coneixements es transformin o passin a un marc legal, es necessita una normativització dels coneixements criminològics. Serà la política criminal qui enllaci aquests coneixements amb el Dret Penal.

POLÍTICA CRIMINAL

Pretén l'exposició sistemàticament ordenada de les estratègies, tàctiques i mitjans de sanció social per aconseguir un control òptim del delicte. Proposarà i determinarà reformes del sistema vigent, criticant aquelles institucions que es consideren políticocriminalment inadequades o intolerables.

La seva raó de ser és la renovació del Dret Penal, reforma de l'administració de justícia i reforma del sistema de penes. Política criminal i reforma del Dret Penal són sinònims.

La Política criminal és el pont necessari entre el saber empíric i la concreció normativa que és el Dret Penal, la política criminal cerca i posa en pràctica els mitjans i les formes més adequades per fer eficaces les finalitats del Dret Penal. Aquesta eficàcia es va a aconseguir quan la política criminal li indiqui quines són

les metes a les quals el Dret Penal ha d'aspirar, al seu torn la política criminal establirà els límits que el Dret Penal no pot traspasar en l'aplicació i formulació de les normes.

Política criminal també és estratègia penal, perquè això sigui possible, la política criminal necessita en primer lloc un coneixement adequat de la realitat social i humana, qui aportarà aquests coneixements serà la Criminologia.

La política criminal o bé estableix una interpretació de la realitat o bé una reforma del sistema positiu, per a això la política criminal no només tindrà en compte la funció del Dret Penal, sinó que tindrà en compte la dada criminològica. La solució al problema criminal, la qual cosa va a exigir és una coordinació de l'enfocament criminològic, el polític criminal i el penal.

1. La Criminologia va a aportar el nucli i coneixements empírics sobre el delictes, el delinqüent, la víctima i el control social del comportament desviat. Aquesta fase de la Criminologia és el que es diu el model explicatiu.

2. La política criminal serà el model per decidir, transformarà la informació que li proporciona la Criminologia, en opcions alternatives i programes científics. Decideix quins comportaments han de ser criminalitzats o descriminalitzar-los.

3. El Dret Penal serà el model instrumental o operatiu, va a concretar les opcions prèviament adoptades per la política criminal, les transformarà en el llenguatge del dret, els donarà la forma de normes jurídiques generals i obligatòries.

Cap d'aquests tres models poden separar-se, han d'operar conjuntament, no es pot ni s'ha de prescindir de cap d'ells.

B.- LES PRIMERES ESCOLES CRIMINOLÒGIQUES.

1 La Escola Clàssica

Passant per sobre de la qüestió si es pot considerar una teoria criminològica, ja que no estudia directament les causes del comportament delictiu, si subministra informació del comportament delictiu i els mitjans amb que es reacciona davant d'una infracció penal.

El context històric en qual es desenvolupen els plantejaments de la Escola Clàssica es situa a la Europa de la segona meitat del segle XVIII sota la influència de la revolució francesa i la revolució industrial. És en aquesta època que tenen lloc transformacions demogràfiques, econòmiques, polítiques, religioses...

Les principals idees teòriques parteixen dels autors més representatius com són BECCARIA (1738-1794) i BENTHAM(1748-1832).

BECCARIA:

- En primer lloc parteix de la idea que el fi de les penes és el de protegir l'ordre social evitant la realització d'infraccions. Això fa que el dret de castigar del suberà es la necessitat de prevenir els delictes i la pena es eficaç per evitar la comissió de delictes perquè el plaer i el dolor són el motors de l'acció humana. Aquesta afirmació va comportar la càrrega per demostrar el principi d'efectivitat de les penes.
- La segona idea és la que el càstig és útil perquè l'home té la capacitat de raonar de comparar el benefici del delicte amb el cost de la pena. Cost-benefici.
- Les penes han de imposar-se amb celeritat.
- Les penes han de ser certes.
- La pena ha de ser la mínima necessària per evitar el delicte ja que sinó és una pena cruel per excessiva.

Per tot això es considera a BECCARIA el pare del modern Dret Penal per la seva claredat a la seva obra "Dels delictes i de les Penes" on per prevenir els delictes es precisa d'una pena lo justa de severa , certa i ràpida.

BENTHAM:

- Lo únic que justifica el càstig és el fi de prevenir els delictes.
- Existeix la prevenció particular i la prevenció general.
- Aprofundeix en la idea de la proporcionalitat del càstig la qual elabora minuciosament fins amb càlculs matemàtics per tal de rebaixar la severitat de les penes.
- Analitza quan el càstig no té justificació com càstig infundat, càstig ineficaç, càstig costós i càstig innecessari.

L'anàlisi crític de la Escola Clàssica parteix de la no demostrada efectivitat de les penes com prevenció. També es critica la assumpció que el comportament delictiu es motiu de la amenaça de la pena.

Plantejaments actuals relacionats :

- Teoria de la elecció racional.
- Teoria de les activitats minoritàries.
- Estratègies de prevenció del delicte denominades prevenció situacional disminuint les oportunitats .
- En penologia imposició execució de penes d'acord al delicte i no a factors individuals del delinqüent.

2 La Escola Positiva

El context històric en qual es desenvolupen els plantejaments de la Escola Positiva es situa a la Europa de la segona meitat del segle XIX marcada per un increment de la pobresa, gran activitat dels sindicats, problemes socials esdevinguts pels canvis de la producció capitalista. Un segle després de les revolucions industrial i burgesa amb el desenvolupament del dret penal modern amb escàs impacte en les estadístiques de la criminalitat. També durant el segle XIX el desenvolupament científic va fer que la ciència fos un element decisiu pels canvis socials.

La Escola positiva se enquadra en el moviment cultural del positivisme filosòfic i per això tracta d'aplicar els mètodes científics naturals per explicar la delinqüència introduint la idea de que la delinqüència està determinada biològicament. Encara que els autors de la escola positiva no sostenen únicament que la criminalitat sigui per factors biològics (són rellevants els factors de caràcter ambiental) però si defensen que una persona que no tingui predisposició biològica en cap cas delinquirà.

El plantejament principal del positivisme criminològic es igual al que passa a la naturalesa on s'estableixen lleis en funció de la casualitat ja que també sobre les persones aïlladament considerades les determinen per delinquir.

- El determinisme biològic.- Realitzada per CESSARE LOMBROSO plantejava que les causes de la criminalitat s'han de buscar en la pròpia naturalesa del delinqüent i postulava que els delinqüents tenen indicadors morfològics propis. Manté com influència determinant els factors biològics i hereditaris. (especial referència al delinqüent nat)

- El determinisme psicològic i sociològic. Realitzada per RAFFAELLE GAROFALO destaca el delictes natural al no tenir sentiments el delinqüent com la pietat i probitat fan que es parli de perillositat criminal per la manca de sentiments altruistes. Sobre aquesta base de idees a formular causes determinants del delinqüent i el seu comportament eren de caràcter psicològic neixen els plantejaments de la psicologia i psiquiatria criminal.

- El tercer autor important ENRICO FERRI estableix una teoria multi factorial de la delinqüència amb causes antropològiques, físiques i socials.

L'anàlisi crític parteix de la pretensió en contra posició amb la Escola Clàssica presumeix de teoria determinista com és la del delinqüent nat. Dintre de la política criminal de la Escola Positiva admet dues lectures la primera més conservadora defensant les institucions per lluitar contra la anormalitat biològica del delinqüent com la cadena perpetua, esterilització, intervencions de lobotomia... La segona forma més humanista consisteix en reduir els factors ambientals preventivament com millorar les condicions de vida i de tractament com executar les penes en llocs adients amb mitjans com educació, treball, formació...

En els plantejaments actuals han abandonat la pretensió de considerar al delinqüent nat però considerem teories positivistes aquelles que consideren els factors biològics igual o més importants que els factors ambientals exemples:

- Teories de tall biològic.
- Teories que relacionen delinqüència amb constitució física.
- Teories que relacionen delinqüència amb intel·ligència.
- Teories que relacionen delinqüència amb personalitat.

3.-TEORIES CRIMINOLÒGIQUES.

1 La Escola de Chicago

Per teories ecològiques s'entén les aportacions a la criminologia que examinen la influència que té el medi o context en el que les persones habiten sobre la delinqüència. La hipòtesi principal d'aquestes teories és que existeixen formes d'organització humana que produeixen més delinqüència que altres.

Les teories ecològiques tenen el seu inici a la Escola de Chicago entre els anys de la primera i la segona guerra mundial. Els autors d'aquesta escola investiguen les conseqüències socials que es deriven del ràpid creixement urbà que es produeix a la ciutat de Chicago (EEUU) i altres metròpolis nord-americanes a partir del procés d'industrialització. La industrialització comporta un seguit flux d'immigració fins la ciutat en barris més barats i simultàniament les persones amb més poder adquisitiu de les ciutats es traslladen a altres barris.

La idea principal de la Escola de Chicago es que en aquestes àrees de la ciutat on hi ha més pobresa, heterogeneïtat i mobilitat són desorganitzades, doncs en aquestes es més difícil que la comunitat aconsegueixi realitzar valors de vida convencional.

El principal treball empíric és el que es va publicar en 1942 i demostra que en les àrees més pobres de la ciutat de Chicago produeix molts més delinqüents juvenils que les altres àrees de la ciutat, una situació que es manté inalterada encara que es produeixi un canvi complet de les persones que habiten aquestes àrees.

Les principals idees teòriques són:

- Aproximació ecològica al fenomen criminal. Estudia com les formes d'agregació humana influeix en els índexs de delinqüència que es produeixen.

- Investiga sobre la delinqüència juvenil. Determina si les àrees de la ciutat de Chicago tenen índexs diferenciats de delinqüència juvenil. Les àrees més delictives predominen la població immigrada, tenen població decreixent, la renda més baixa de la ciutat, hi ha més problemes socials (absentisme escolar, mortalitat infantil, delinqüència adulta..).

- Desorganització social. Des de l'observació de que la delinqüència està desigualment distribuïda en les àrees de la ciutat i es concentra en els barris més pobres, més deteriorats físicament, amb alta heterogeneïtat cultural i major índex de delinqüència adulta.

La anàlisi crític de la Escola de Chicago crítica la validesa metodològica ja que existeix una variable també important que és que aquests barris més pobres existent normalment un major control policial i al haver major activitat policial pot haver un descobriment també major número d'il·lícits. També es parla de la fal·làcia ecològica de la Escola de Chicago al afirmar que els individus que viuen en els barris més pobres tenen major probabilitat de cometre delictes. Actualment també s'afirma que al haver canviat el model de creixement de les ciutats donat que cada vegada hi ha més intervencions de l'administració en el mercat de la vivenda indica que aquesta teoria no serveix però la validesa analítica del model ecològic es creu vigent ja que les variables en els barris que concentren pobresa general, deterior físic, heterogeneïtat ètnica, mobilitat i índex de delinqüència adulta segueix caracteritzant determinats barris de les grans ciutats. La verificació empírica ha de relacionar el factor social més rellevant per la producció de la delinqüència en la producció de la delinqüència la pobresa de la persona amb els factors ecològics si en diferents contextos les persones pobres delinqueixen de forma diferenciada.

En els plantejaments actuals es torna a impulsar els estudis ecològics però no només atenent els factors estudiats per la Escola de Chicago sinó amb nous plantejaments ecològic on s'estudia la homogeneïtat social, la ruptura familiar, la densitat i el índex delinqüencial del barri.

D'aquesta forma s'aborda solucions de política criminal como impedir el deteriorament físic dels barris, evitar la homogeneïtzació social del barri, ajudar a les persones pobres, fomentar l'associacionisme e incrementar la vigilància.

2 Teoria de l'Associació Diferencial

La teoria de l'Associació Diferencial va ser elaborada per SUTHERLAND (1883-1950) sociòleg americà ja que pretenia rebatre les explicacions que n'hi havia sobre la delinqüència al concebre-la com una expressió d'una constitució física distinta o personalitats defectuoses. Els estudis que ell mateix va desenvolupar respecte de la delinqüència de coll blanc li van portar a objectar de les explicacions biològiques o psicològiques i al vincle assumit de delinqüència i pobresa.

En opinió de SUTHERLAND la associació de la delinqüència amb la pobresa és errònia per tres motius: en primer lloc aquesta correlació ve donada per estudis de delinqüència detectada la qual tendeix a ometre sistemàticament el delictes de coll blanc, en segon lloc les explicacions que es deriven resulten inaplicables a la delinqüència de coll blanc i són per tant invàlides com teories generals i en tercer lloc la delinqüència

comú no pot ser explicada exclusivament amb el recurs de la pobresa como havia fet per la Escola de Chicago sinó ha de ser amb bases de processos socials més grans.

Les principals idees teòriques de SUTHERLAND parteixen que el comportament delictiu és un comportament après per mitjà de l'associació diferencial ja que l'aprenentatge es dona per l'associació amb altres persones quina influència en el contingut del que se aprèn ve determinat pel grau de vinculació que se té. En síntesis l'aprenentatge del comportament delictiu es dona pels mateixos mitjans que l'aprenentatge del comportament convencional. Per SUTHERLAND l'aprenentatge de la delinqüència no consisteix en un defecte de socialització sinó en una socialització de contingut avaluable diferent. SUTHERLAND fa una exposició sistemàtica de la teoria amb nou proposicions o idees teòriques:

- 1.- El comportament delictiu es aprèn ni se hereva ni s'inventa.
- 2.- El comportament delictiu s'aprèn per la interacció amb altres persones per mitjà d'un procés de comunicació.
- 3.- La part fonamental d'aquest aprenentatge es desenvolupa en grups personals íntims.
- 4.- Quan s'aprèn el comportament delictiu en aquest s'inclou les tècniques per cometre el delictes i la motivació, justificació i actitud.
- 5.- En alguns grups la persona està rodejada de gent que es favorable a complir les normes i altres a infringir-les.
- 6.- Una persona es converteix en delinqüent perquè en el seu medi hi ha un excés de definicions favorables a infringir la llei en tant que es manté aïllada o immunitzada respecte de grups que mantenen definicions favorables a respectar la llei. PRINCIPI D'ASSOCIACIÓ DIFERENCIAL
- 7.- Les associacions diferencials poden variar en freqüència, duració, prioritat e intensitat.
- 8.- El procés d'aprenentatge del comportament delictiu per associació és idèntic al que es desenvolupa per aprendre qualsevol comportament.
- 9.- En tant que el comportament delictiu reflexa unes necessitats i valors però aquestes necessitats i valors no expliquen el perquè del comportament delictiu.

Amb tot això SUTHERLAND intenta no tan sol explicar el procés pel qual una persona delinqueix sinó també els diferents nivells de delinqüència existent en diverses societats o diferents àrees socials.

Existeix diferent punt de vista per entendre la teoria de la associació diferencial pot considerar una teoria cultural entenent com teoria cultural aquelles que defensen que són les pròpies idees més que les condicions socials les que directament causen el comportament criminal ja que l'individu internalitza amb èxit tots els valors de la cultura desviada, la cultura desviada és la única motivació per delinquir, només les cultures són desviades no els individus.

La primera crítica a la teoria de la associació diferencial es que la teoria es massa feble per ser demostrada empíricament. La segona crítica diu que no tot el món associat amb criminals o en contacte amb una subcultura delictiva es torna delinqüent. La tercera crítica es que l'autor de la teoria desconeix la importància de l'oportunitat per delinquir i es concentra en la motivació per realitzar el delictes.

En els plantejaments actual de la teoria de l'associació diferencial al haver abordat SUTHERLAND pràcticament exclusivament en circumstàncies socials i no els mecanismes amb el que s'aprèn hi ha autors que han re-elaborat la teoria des de principis de psicologia.

Les conseqüències en política criminal són que la delinqüència pot ser controlada mitjançant l'aprenentatge preventiu o correctiu: control imitador (constituir nou model a imitar), alterar l'associació diferencial (dotar-lo d'un nou grup de referència), programes de modificació del comportament (delictes sexuals, violència domèstica, drogues..).

3 Teoria de l'Anomia

La teoria de l'anomia es una teoria sociològica perquè estudia les circumstàncies que debiliten l'eficàcia de les normes com guia per l'acció individual. La expressió "anomia" significa literalment la falta de normes utilitzant aquesta expressió no en el sentit que n'hi hagi societats sense normes per regular el comportaments individuals sinó en societats amb anomia existeix juntament amb la pressió que tenen les persones de obeir les normes altres pressions en sentit contrari que contribueixen a explicar el índexs elevats de delinqüència.

El nucli de la teoria el va presentar ROBERT MERLON amb la idea bàsica que la importància excessiva atribuïda als fins que han d'obtenir una persona propicia que aquesta, sobre tot quan no té els mitjans lícits per aconseguir-lo es planteja aconseguir-los a mitjans il·lícits.

Les tres característiques principals per ROBERT MERLON d'una societat amb anomia són:

- 1.- Característiques d'una societat amb anomia
 - a.- Desequilibri cultural entre els fins i els mitjans.
 - b.- Universalisme en la definició dels fins.
 - c.- Desigualtat d'oportunitats.
- 2.- Desequilibri entre aspiracions i oportunitats.
- 3.- Respostes als problemes d'ajust.
 - a.- Conformitat
 - b.- Innovació
 - c.- Ritualisme
 - d.- Apatia
 - e.- Rebel·lió

Existeixen altres aportacions a la teoria de l'anomia sent les més importants les de:

1.- COHEN amb la pressió de l'anomia del grup de referència. Els estudis d'aquest autor es centren en la delinqüència juvenil i sosté que per que sorgeixi la pressió de l'anomia es requereix que el jove de classe baixa assumeixi com grup de referència els joves de classe mitjana aspirant a trobar el reconeixement per part d'aquestes persones.

2.- CLOWARD-OLHIN en síntesis defensa que per delinquir no només s'ha de tenir bloquejats els mitjans lícits sinó que també s'ha de tenir accés i aprendre a utilitzar els il·lícits.

La crítica se centra en els dos postulats de la teoria de la anomia de que les persones amb major discrepància entre les seves aspiracions i les seves expectatives tenen major propensió a delinquir i que la delinqüència serà més freqüent entre les persones de classe social baixa, aquesta crítica prové sobre part dels teòrics del control ja que en les seves investigacions no van constatar aquests 2 postulats.

Actualment existeix una discussió per considerar a la teoria de la anomia com una teoria social o individual de la delinqüència al haver autors que defensen un nivell estructural (social o individual) o fins i tot altres autors que defensen les dos nivells estructurals. Sobre la base de que el paradigma de la teoria de la anomia , altes aspiracions - limitades oportunitats, poden explicar-se altres àmbits delictius com els delinqüents de coll blanc o delictes societaris.

Les conseqüències en política criminal són fomentar valors alternatius al èxit econòmic com pot se la família, la educació i la solidaritat comunitària. Fomentar dintre de les empreses institucions que donin respecte a valors alternatius (comitè d'ètica en la empresa, mecanismes d'atenció als clients...). Les actuacions per promoure les estratègies convencionals per controlar la frustració encara estan poc desenvolupades.

4 Teoria de les subcultures delictives

Per definir els subgrups per utilitzar la expressió de subcultures es parla que existeixen quan en una comunitat de persones que comparteixen costums , creences, codis de conducta , valors , prejudicis es aquí on adquireix la denominació de grup però dintre pot haver subgrups que be s'identifiquen amb el grup en les qüestions fonamentals es distingeixen per algun aspecte rellevant.

La idea central és que per parla de subcultura delictiva quan un subgrup reconeix , premia , justifica o excusa el que la resta del grup desaprova, condemna o refusa. Normalment es parla d'alguna conducta delictiva desvalorades i que s'han de castigar per la cultura del grup que forma part apareix com legítima pel subgrup.

El sorgiment de les subcultures delictives parteix principalment de membres joves barons de famílies obreres per COHEN aquests joves poden superar els seus problemes que les comporta la seva falta de estatus :

- 1.- Amb esforç per ser un noi aplicat i aconseguir el reconeixement del grup.
- 2.- Renunciar a les aspiracions i assumir el paper de noi de barri
- 3.- Entrar pel camí de la subcultura delictiva.

Per COHEN la activitat del grups joves barons de famílies obreres presenten las següents característiques:

- 1.- Delinqüència expressiva
- 2.- Delinqüència maliciosa.
- 3.- Oposició a les normes dominants.
- 4.- Versalitat
- 5.- Recerca del plaer a curt termini.

A la valoració crítica s'ha de distingir aquells autors que han estudiat el fenomen com bandes de joves organitzades que tenen en el seu punt central la realització d'actes delictius i els autors que s'ocupen d'aquells joves dins del barri que ocasionalment delinqueix. Amb aquesta clarificació conceptual podem constatar que aquesta teoria ha estat dirigida amb la seva investigació empírica sobre tot adreçada al estudi de les bandes juvenils.

Les principals propostes de política criminal provinent d'aquesta teoria de les subcultures es basen en combatre els problemes d'ajust dels joves de classe obrera incrementant les seves oportunitats de formació i treball per aquests joves dels barris deprimits de les ciutats.

En els plantejaments actuals s'examina la capacitat de la teoria de les subcultures criminals per explicar la realitat actual de les bandes delictives. També serveix per estudiar les actuals subcultures ideològiques entenen aquells grups que realitzen delictes contra grups minoritaris (immigrants, homosexuals, pidolaires...).

5 Teories del control

Les teories del control sorgeixen a finals de la dècada dels anys 1970 a EEUU rebatin les teories criminològiques de moda com eres la teoria de la anomia i las teories culturals. Les anteriors escoles criminològiques intenten respondre la pregunta de per que la gent realitza delictes. Per les teories del control no es necessari buscar un factor positiu que expliqui la comissió de delictes sinó quines són les causes per que no totes les persones delinquim que és el que ho impedeix.

En opinió de HIRSCHI la gent respecte la llei per que se sent lligada a l'ordre social i quan aquests vincles s'afebleixen entre persona i societat la delinqüència surt com una alternativa viable al nostre comportament.

Els vincles consisteix segons HIRSCHI en:

- 1.- Apego als altres
- 2.- Compromís amb les metes socials
- 3.- Participació en activitats convencionals
- 4.- Creences de respectar la llei.

També HIRSCHI reconeix que davant la manca d'aquests vincles poden delinquir però no resol la pregunta de per que delinquim però s'ha de trobar un factor desencadenant com pot ser uns objectius , agradar als seus amics, satisfer uns impulsos naturals...

A la valoració crítica d'aquesta teoria és que posa en dubte la demostració de les variables , també es posa en dubte que només amb una falta de control sigui prou per provocar per si sola la comissió de delictes desconsiderant el factor positiu. La darrera crítica fa referència a l'orientació ideològica ja que són vistes com conservadores.

Les principals propostes de política criminal provinent d'aquesta teoria del control encara que el seu autor no realitza cap molta gent veu la de un major control penal però es erroni ja que aquesta teoria remarca sobre tot el control social mitjançant sobre tot en primer lloc a la família dotant de programes de suport a les famílies, en segon lloc afavorint la vinculació dels joves vers la escola i darrerament en alguns països s'està portant a terme mesures de vinculació de l'escola amb el mercat laboral i amb el barri afavorint la ensenyança d'adults conjuntament amb els joves.

En els plantejaments actuals volen demostrar que la persona que delinqueix no té capacitat d'autocontrolar se per això la única diferència entre els delinqüents i els no delinqüents es el baix autocontrol de les persones que delinqueixen es a dir són persones que no tenen la capacitat de controlar els seus actes.

6 Teoria del etiquetament (labelling approach)

La teoria del etiquetament sorgeix a EEUU a mitjans dels anys 1960 en un context de societat reivindicativa amb una lluita per canviar-la. També sorgeix un nou tipus de delinqüent que no s'assembla a la imatge del delinqüent amb el que havia operat la criminalitat tradicional. Així una teoria criminològica nova que afirmi que el que és desviat per uns no és per els altres , que es criminalitza els comportaments que lesionen determinats interessos i que lo millor que pot fer el sistema penal es intervenir menys va tenir una popularitat immediata.

Les principals idees d'aquesta escola parteixin que:

- 1.- Que el poder econòmic i polític determinen que és etiqueta i a qui s'etiqueta.
- 2.- Que la experiència de ser etiquetat es instrumental per la creació d'un caràcter i d'un estil de vida més desviat.

BECKER a partir de la pregunta "Qui crea les normes i per que motius? " aquest autor critica mitjançant el etiquetament que la creació de lleis penal no obeeix només al interès de perseguir les activitats socialment que fan mal sinó que també determinats grups socials aconseguen mobilitzar a l'Estat i al Dret penal per fer lleis amb la seva concepció moral i social del món. Des de la teoria del etiquetament s'estudia de com determinades conductes entren a formar part d'una determinada època al codi penal per influència de determinats grups socials per tal de defensar interessos corporatius, polítics o econòmics.

Pels partidaris de la teoria del etiquetament de la mateixa forma que la reacció social és la que defineix que el comportament es la desviada, també la reacció informal i/o formal crea la identitat del delinqüent. Per autors d'aquesta teoria analitzen l'adopció d'una nova identitat com fa el procés penal al identificar a una persona com delinqüent i donar-la a conèixer a la societat, amb això es degrada el seu estatus i l'adscripció d'una nova identitat. Aquesta nova identitat serveix de pauta per relacionar-se amb aquesta persona en el futur però també para re interpretar tots els seus actes anteriors d'acord a la nova identitat de delinqüent que ha estat adscrit. La hipòtesis d'aquests teòrics de l'etiquetament continua afirmant que la nova etiqueta afavoreix la realització de nous actes delictius. La etiqueta de delinqüent assumida pel seu contacte amb el sistema penal propicia d'aquest mode la realització d'actes delictius i funciona com una profecia que s'autocompleix. Des d'aquest moment la seva futura actuació no obeeix a les causes originàries que van motivar el seu desviament inicial sinó la identitat criminal que se ha fet com resposta a la reacció social ocasionant tres conseqüències :

- 1.- Alteració de la identitat personal.
- 2.- Exclusió d'oportunitats convencionals.
- 3.- Increment de la possibilitat d'un major desviament.

Els autors d'aquesta escola també critiquen les estadístiques oficials de delictes ja que no recullen tots els fets i les agrupacions estan mal fetes. Les institucions tenen poder per construir xifres ja que s'engloben diferents delictes barrejats amb criteris legals amb altres amb factors ideològics, organitzatius, corporatius o pressions polítiques. D'aquesta forma sorgeix la necessitat de complementar les estadístiques oficials amb enquestes de victimització i estudis d'auto denúncia. Altra variable a estudiar és el funcionament de les forces policials per la seva incidència en les estadístiques.

A la valoració crítica d'aquesta teoria és que la etiqueta no crea en primer lloc el comportament desviat sinó que l'etiqueta s'imposa a qui ha vulnerat una norma, l'etiqueta no sempre comporta una amplificació del

procés de desviació sinó que pot fer que la persona cesi amb la realització d'actes delictius, l'etiqueta no és una condició suficient ni necessària per que es produeixi l'adopció d'una identitat de desviat.

Les principals propostes de política criminal provinent d'aquesta teoria de l'etiquetament és la necessitat d'evitar que la persona entri en el seu rol de desviat o delinqüent, especialment en els joves, i d'aquesta forma s'evita l'etiqueta del delicte. D'aquí surt el moviment de la *diversió* fomentant la mediació i la reparació principalment en joves. Altre aspecte són la potenciació d'alternatives a les penes de presó ja que en aquesta institució tancada els presos aprenent altres normes, valors i pautes que li dificulten després el reintegrament a la societat.

En els plantejaments actuals no existeix un desenvolupament a aquesta teoria pròpiament dita però si BRAITHWAITE apareix com continuador a la teoria de l'etiquetament o de la justícia reparadora ja que aquest autor defensa que als països on existeix un índex baix delinqüencial, com Japó, el control del delicte té caràcter públic i moral. També senyala la necessitat que les penes públiques que busquen que l'infractor es confronti amb el mal causat sigui reintegradora.

7 Criminologia crítica

La corrent de la criminologia crítica es desenvolupa fonamentalment als anys 1970 als EEUU on la relació entre delicte i política apareix en primer lloc. Hi van haver quatre factors que van contribuir a la popularitat de la criminologia crítica:

- 1.- La poca fe respecte a les teories que pretenen explicar la delinqüència en terme de defectes individuals o defectes de socialització.
- 2.- El convenciment de que el sistema no només funciona de forma defectuosa sinó que estructuralment és injust.
- 3.- El refús de que el Dret penal representi un consens social.
- 4.- La sospita respecte de les estadístiques oficials del delicte lliurades per les institucions policials.

La criminologia crítica es basa en teories anteriors com la de l'anomia i l'etiquetament però introdueix la segons variables per explicar el delicte i el funcionament del sistema penal:

- 1.- Incorpora la variable de l'economia política.
- 2.- Critica tenaçment el sistema penal.

A la primera època de la criminologia crítica confiava en la criminologia marxista ja que la delinqüència es superés mitjançant la instauració de règims socialistes i ja en una segona època manté la necessitat d'una reforma social.

La criminologia crítica tendeix a caracteritzar-se per estudiar el delictes en un context històric, social i econòmic. Les principals idees són:

1.- Emfatitzen en el procés de criminalització analitzant com, per què i quan determinats comportaments esdevenen delictes i acabant criticant feroçment el Dret Penal.

2.- La criminologia crítica es caracteritza per acceptar la premissa de la teoria de l'etiquetament de estudiar el funcionament del sistema penal per entendre el fenomen social del delictes.

3.- Tendeix a atribuir el comportament delictiu a la situació econòmica no només factors estructurals com la pobresa.

4.- En aquesta teoria existeix una certa empatia amb la persona que delinqueix amb la compassió del delinqüent i el convenciment que existeix racionalitat en els actes delictius.

5.- El mètode preferit és el qualitatiu que afavoreixen l'enteniment per sobre dels estudis quantitius que només recullen i exposen dades.

6.- L'objecte de la criminologia s'assumeix que és el delictes i comparteix l'idea de prevenir-lo per considerar que és un problema especialment en els barris més pobres i marginals.

7.- La criminologia crítica vincula delictes i justícia social.

8.- La hipòtesis empírica són dos, la primera que existirà mes delictes a les societats capitalistes, la segona que existirà mes delictes entre els pobres degut a la relació entre economia i delictes.

A la valoració crítica d'aquesta teoria és atribuir una sola causa d'atribuir la delinqüència a la vinculació entre pobresa i delictes encara que es reconeix d'aquesta teoria que el delictes, el sistema penal i les decisions de política criminal es produeixen dintre d'una estructura social, política i econòmica.

Les principals propostes de política criminal provinent d'aquesta teoria radica en l'exigència de canvis socials profunds per alterar els factors que propicien la realització de delictes. També defensen unes polítiques reduccionistes del sistema penal i de la pena de presó.

En els plantejaments actuals des d'una perspectiva europea el que continua lligat amb la criminologia crítica és l'orientació ideològica per dotar de veu als grups sense poder i alertar sobre els recomanacions de política criminal punitives que presenten un augment del càstig com la millor solució als problemes socials del nostre temps.

D EL FUTUR DE LA CRIMINOLOGIA.

Després de veure moltes teories criminològiques que donen explicacions diferents a la criminalitat i al delictes plantejant varies possibilitats per fer front a aquests problemes no podem proporcionar la teoria correcta i

la consegüent solució de política criminal a la delinqüència però amb tot això es pot avançar en el coneixement de la criminalitat i explicar criteris diferents per implementar polítiques criminals.

Entre teoria o pràctica la criminologia com disciplina científica ha de basar els seus estudis segons BERNARD en que tots els seus investigadors han de conèixer la teoria o la seva investigació no té sentit i totes les teories han de conèixer la investigació o la seva teoria és ridícula.

Entre les teories estructurals o teories individuals , ja sigui seguint la tradició sociològica que estudia característiques dels grups socials que es consideren que poden influir en el nivell de delinqüència en una societat (pobresa, mobilitat social, pressió pel èxit, divisió de classes socials,...) i la tradició psicològica que es preocupa per les característiques de l'individu que es consideren rellevants per entendre la seva activitat delictiva (personalitat impulsiva, constitució física mesomòrfica, la falta d'autocontrol, sentiment de frustració...), no s'han de enfrontar perquè l'objecte de l'anàlisi és diferent encara que no són incompatibles.

Entre teories globals o fenòmens concrets las teories criminològiques han de fixar un hipòtesis de partida que permeti explicar qualsevol d'aquests fenòmens i deu ser la investigació empírica la que determini quin d'aquest factors explica millor el fenomen delictiu.

Entre polítiques criminals de prevenció o de reacció s'entén que una política de prevenció incideix més fàcilment en els factors estructurals vinculats a aquesta encara que mitjançant la reacció també pot incidir més indirectament.

Entre quina política de prevenció es té que fer servir s'ha de tenir en compte que existeixen polítiques criminals que no fan més justa a la societat per això es feina de la criminologia valorar les conseqüències socials que comporta l'adopció de cada política criminal així com el nivell d'efectivitat i el nivell de justícia de les mesures.

Entre quina política reactiva contra la delinqüència es fa servir , la criminologia ha d'aportar el coneixement de la efectivitat i la justícia per fer la decisió més racional integrant el nostres valors de la societat volguda per nosaltres.
